

Ασκήσεις στην Α' κλίση των ουσιαστικών.

- Αν μελετήσετε προσεκτικά τα παρακάτω στοιχεία της θεωρίας, θα μπορείτε να θυμηθείτε όσα μάθατε για την Α' κλίση των ουσιαστικών.

Α' κλίση ουσιαστικών

Η α' κλίση ουσιαστικών περιλαμβάνει **αρσενικά** και **θηλυκά** ουσιαστικά.

Οι **κατάληξεις** των πτώσεων είναι οι εξής:

	αρσενικά		θηλυκά		αρσενικά και θηλυκά
	ενικός αριθμός		πληθυντικός αριθμός		
ονομαστική	-ας	-ης	-α	-η	-αι
γενική	-ου	-ου	-ας/-ης	-ης	-ῶν
δοτική	-φ	-η	-φ/-η	-η	-αις
αιτιατική	-αν	-ην	-αν	-ην	-ας
κλητική	-α	-η/-α	-α	-η	-αι

Παρατηρήσεις

1. Η **κατάληξη -ας** είναι **μακρά**, π.χ. *τούς κριτάς, τῆς ὥρας, τὰς ὥρας*.
2. Η **δίφθογγος αι**, όταν βρίσκεται στο τέλος κλιτής λέξης (πλην ευκτικής ρήματος), είναι **βραχεία**, π.χ. *οἱ κριταῖ* (αλλά *τοῖς κριταῖς*), *αἱ ὥραι* (αλλά *ταῖς ὥραις*).
3. Η **γενική πληθυντικού** των ουσιαστικών α' κλίσης τονίζεται πάντοτε στη **λήγουσα** και **περισπάται**, π.χ. *τῶν κριτῶν, τῶν κοχλιῶν, τῶν ὥρων, τῶν πηγῶν*.
4. Η **γενική** και η **δοτική** των ουσιαστικών α' κλίσης, όταν τονίζονται στη **λήγουσα**, **περισπῶνται** και στους δύο αριθμούς, π.χ. *τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τῶν κριτῶν, τοῖς κριταῖς, τῆς πηγῆς, τῇ πηγῇ, τῶν πηγῶν, ταῖς πηγαῖς*.
5. Τα **οξύτονα** και **παροξύτονα** ουσιαστικά α' κλίσης διατηρούν τον τόνο τους στην **ἴδια** συλλαβή σε όλες τις πτώσεις (στη γενική βέβαια του πληθυντικού όλα τονίζονται στη λήγουσα), π.χ. *ὁ κριτής, τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τὸν κριτὴν*.
6. Προσοχή στην **κλητική ενικού** των **αρσενικῶν σε -ης**! Τα περισσότερα σχηματίζουν κλητική σε **-α βραχύ**. Μόνο τα ουσιαστικά σε **-δης** (π.χ. *εὐπατρίδης*) και το κύριο ὄνομα **Αἰσχίνης** διατηρούν την κατάληξη **-η**.
7. Τα **θηλυκά σε -η** στον ενικό διατηρούν το **-η** σε όλες τις πτώσεις. Τα **θηλυκά σε -α** στον ενικό διατηρούν το **-α** σε όλες τις πτώσεις, εκτός από όσα πριν από το **-α** έχουν **σύμφωνο** (πλην *ρ*). Τα τελευταία έχουν κανονικά κατάληξη **-α βραχύ** και το **τρέπουν στη γενική και δοτική του ενικού σε -η**, π.χ. *ἡ χώρα → τῆς χώρας, τῇ χώρῃ, ἀλλὰ ἡ γλῶσσα → τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ*.

Κείμενο

Ἐλαφος εὐμεγέθης ὥρα θέρους διψῶν παραγίνεται ἐπὶ τινα πηγὴν διαυγῇ καὶ βαθεΐαν καὶ πῶν ὅσον ἤθελεν προσεῖχεν τῇ τοῦ σώματος ιδέᾳ. Καὶ μάλιστα μὲν ἐπὶ τὴν φύσιν τῶν κεράτων ὥς κόσμος εἶη παντὶ τῷ σώματι. Ἐψεγεν δὲ τὴν τῶν σκελῶν λεπτότητα ὥς οὐχ οἶων τε ὄντων φέρειν πᾶν τὸ βάρος. Ἐν ᾧ δὲ πρὸς τούτοις ἦν, ὑλακὴ τε κυνῶν αἰφνιδίως ἀκούεται καὶ κυνηγέται πλησίον. Ὁ δὲ πρὸς φυγὴν ὥρμα καὶ μέχρις ὅπου διὰ πεδίου ἐποιεῖτο τὸν δρόμον, ἐσφῆζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν σκελῶν. Ἐπεὶ δὲ εἰς πυκνὴν καὶ δασεΐαν ὕλην ἐνέπεσεν,

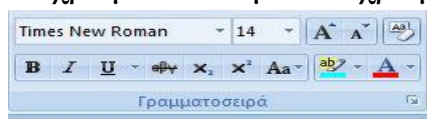
ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων ἐάλω, πείρα μαθὼν ὅτι ἄρα ἄδικος ἦν τῶν ἰδίων κριτῆς ψέγων μὲν τὰ σῶζοντα, ἐπαινῶν δὲ τὰ προδόντα αὐτόν.

Μύθος του Αισώπου (διασκευή)

- Θα σας βοηθήσουν να επεξεργαστείτε το κείμενο τα γλωσσικά σχόλια που βρίσκονται στο σχολικό βιβλίο στη σελίδα 45 ή στην ιστοσελίδα

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL102/457/3003,12056/>

Άσκηση 1^η : Να εντοπίσετε στο κείμενο τα ουσιαστικά της Α' κλίσης και να τα χρωματίσετε με ένα χρώμα της επιλογής σας από το πεδίο

επιλέγοντάς το από το

Άσκηση 2^η : Να κατατάξετε τα ουσιαστικά που εντοπίσατε στον παρακάτω πίνακα. [Μπορείτε να κάνετε αντιγραφή –επικόλληση από το κείμενο].

Α' ΚΛΙΣΗ			
ΑΡΣΕΝΙΚΑ		ΘΗΛΥΚΑ	
σε –ης	σε-ας	σε –η	σε –α

Άσκηση 3^η : Να καταγράψετε τα αρσενικά ουσιαστικά που εντοπίσατε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ -Α' ΚΛΙΣΗ

Άσκηση 4^η : Να καταγράψετε τα θηλυκά ουσιαστικά που εντοπίσατε στο κείμενο στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

ΘΗΛΥΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ – Α΄ΚΛΙΣΗ

Άσκηση 5^η : Να σχηματίσετε φράσεις μεταφέροντας τα ουσιαστικά που δίνονται στην παρένθεση στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση με τα επίθετα:

πάση (θυσία)

γενναίου (στρατιώτης)

καλῇ τῇ (δόξα)

μεγάλην (τόλμη)

μεγίστων (τιμή)

ϊκανῶν (τοξότης)

πολλῶν (ὀπώρα)

μεγίστης (κομιδή)